

Az autósportbírók általános működési kódexe *(Piros könyv 93. oldal.)*

I. Meghatározások

Ezen kódex az MNASZ alapszabálya alapján létrehozott Sportbírói Kollégium működésére vonatkozik.

A kódex az FIA sportszabályai és az MNASZ érvényes szabálykönyve alapján készült, és ennek alkalmazása valamennyi hazai autósport rendezvényen kötelező. A kódex szervesen csatlakozik az MNASZ egyéb szabályaihoz, így az itt szereplő előírások vonatkozó részeinek betartása a rendezők részére is kötelező.

A kódex alkalmazása alól egyedi esetre felmentést csak az MNASZ Intéző Bizottsága adhat.

Jelen kódex évente megjelenő módosításokkal együtt érvényes, az Intéző Bizottság által kiadott visszavonó határozatig.

1.1 AZ MNASZ FELADATA

(Részletesen lásd az MNASZ Alapszabályában!)

A Magyar Nemzeti Autósport Szövetség egyik legfontosabb feladata, hogy a magyarországi autósport tevékenységet szakmai szempontból irányítsa, szabályokat alkosson, azok betartását biztosítsa és ezen szabályok alapján tegye lehetővé sportágak éves bajnokságainak, valamint egyéb sportrendezvényeknek a lebonyolítását. Ezen feladatát és jogait többek között a bíróküldésen keresztül gyakorolja.

Az egyes versenyeken közreműködő sportbírókat, beleértve a verseny vezető sportbíróját (versenyigazgató) is a jelen kódexben előírtak figyelembevételével minden esetben a Szövetség küldi ki, ezért a bírók tevékenységük végzése során saját reszortfelelősüknek, végső soron a versenyigazgatónak tartoznak felelősséggel.

SPORTSZABÁLYOK ALKALMAZÁSA ÉS VÉGREHAJTÁSA A VERSENYEKEN

Az Intéző Bizottság a Bírói Kollégiumon keresztül a Szövetség versenynaptárában szereplő eseményekre, a sportszabályokban előírt feladatok végrehajtására sportbírókat bíz meg.

Az 1.1. pont alapján kiírt és megrendezett versenyek:

- szabályszerű,
- szakszerű és
- sportszerű lebonyolításáért az adott versenyre megbízott sportbírók a felelősek.

A szabályszerűség biztosítása érdekében az MNASZ az alábbi dokumentumokat adja ki:

- Szabálykönyv,
- Sportágak éves bajnokságainak alapkiírása,
- Jelen működési kódex,
- MNASZ főtitkári körlevelek.

Az MNASZ titkársága biztosítja a fenti dokumentumok eljuttatását a Sportbírói Kollégium Vezetőségéhez és a Kollégium által meghatározott területi szervekhez.

1.3 A SPORTBÍRÓI KOLLÉGIUM

A sportbírói ismeretek birtokában lévő személyek összefogására, kollektívába szervezésére az MNASZ Sportbírói Kollégiumot hoz létre. A Kollégium tagja valamennyi az adott évre érvényes azonosító kártyával rendelkező sportbíró.

A Kollégium munkájának irányítását a Sportbírói Kollégium Vezetősége végzi, tevékenységéért kizárólag az Intéző Bizottságnak felel.

Az MNASZ sportbírók legfelsőbb szerve a Sportbírói Kollégium Vezetősége, amely:

- az MNASZ Közgyűlése által választott vezetőből,
- az Intéző Bizottság által a vezető javaslata alapján jóváhagyott vezetőségi tagokból áll.

A vezetőség az egyes szakágak munkájának segítése és a bírókkal történő kapcsolattartás érdekében minden szakághoz bírói összekötőt küld ki.

1.3.1 A Sportbírói Kollégium Vezetőségének feladata

- az Autósport Bírók Általános Működési Kódexé"-nek elkészítése, és az Intéző Bizottság felé jóváhagyásra benyújtása,
- a működési kódex szerint a Kollégium munkájának szervezése, irányítása és értékelése,
- a sportbírók nyilvántartása, a területi bírói szervezetekkel való kapcsolattartás,
- a sportbírók általános szakmai képzése,
- éves vezetőbírói és kiemelt szakmai képesítési névsorok összeállítása,
- a szakági bírói összekötőkön keresztül a szakágak versenyeire történő bíróküldés, a szakági továbbképzés koordinálása,
- a vezetőbíró küldésen keresztül a megfelelő bírói létszám biztosítása az MNASZ által jóváhagyott rendezvényekre.
- az MNASZ titkárságával történő kapcsolattartás,
- a nemzeti sportszabályzat előkészítési munkálataiban való részvétel,
- a Sportbírói Kollégium éves költségvetésének elkészítése,
- beszámolás a Sportbírói Kollégium tevékenységéről, a sportbírók helyzetéről,
- a nemzetközi sportszakmai szemináriumokon résztvevők személyének meghatározása az IB-vel történt egyeztetés alapján.
- belső etikai és fegyelmi bizottságot létrehozni és működtetni.

1.3.2 Sportbírói Kollégium Vezetőségének hatásköre

- bírói azonosító kártyák kiadása, azok érvényesítése, szükség szerint bevonása,
- az IB által jóváhagyott költségvetés szerinti gazdálkodás,
- javaslattétel a különböző sportbírói felszerelések és időmérő berendezések beszerzésére, azok szövetségi hitelesítésére,
- véleményezés és javaslattétel a nemzeti sportszabályzat kialakításánál,
- a megválasztott kollégiumvezető személyén keresztül részvétel az IB munkájában.

1.4 BÍRÓI MEGHATÁROZÁSOK

1.4.1 A sportbírók jegyzéke

Sportbíróknak a következő személyeket nevezzük:

- versenyigazgató (vezetőbíró) és annak kinevezett helyettese,
- részlegvezető sportbírók
- versenytitkár,
- értékelők, időmérők, körszámolók,
- adminisztratív átvevők,

- depó - box sportbírók,
- pályabírók és jelzésadók,
- előnyszámító-, rajt-, cél-, tény-, ellenőrző bírók
- technikai ellenőrök (külön szabályzat szerint),
- közreműködők

1.4.2 Képesítések, funkciók

Szükséges képesítések:

Az egyes versenyek versenyigazgatóját a kollégium által kiadott éves listából kell kiválasztani. Az egyes vezetőbírók személyét csak a kollégiummal történt egyetértésben lehet a listára felvenni.

Vezetőbíró kizárólag a szakág által erre a célra tartott továbbképzésen sikeresen részt vett személy lehet. A kollégium a vezetőbírói névsort szakáganként állítja össze.

Részlegvezetői funkciót az a sportbíró végez, aki valamely elkülönült sportbírói tevékenységi területet irányít és legalább 3 beosztott bíró tartozik hozzá. A részlegvezetői funkciókat betöltők személyéről a szakági irányelvek alapján a versenyigazgató dönt.

Az egyes speciális sportbírói feladatok betöltéséhez a Sportbírói Kollégium Vezetősége, az adott Szakági Bizottsággal egyetértésben külön képesítést írhat elő, ilyen esetekben csak a megfelelő képesítéssel rendelkező bírók közül választhat a versenyigazgató.

Egyéb feltételek:

A bírónak munkavégzésük során a rendezvénnyel, a résztvevőkkel, a kereskedelemmel, vagy az iparral semmilyen olyan kapcsolatuk nem lehet, amelyek alapján közvetlenül, vagy közvetetten az adott versenyeredményből hasznot húzhatnának.

Egy személy által betöltött több funkció:

A rendezvényeken a rendezőbizottság döntése alapján ugyanaz a személy az előzőekben felsorolt funkciók közül többet magára vállalhat, feltételezve, hogy minden egyes feladathoz a megfelelő képesítéssel rendelkezik. Egy adott verseny rendezői, feladatát végző személy nem lehet azonos ugyanazon verseny sportfelügyelőjével, vagy vezetőbírójával.

1.4.3 Sportbírói tevékenység alapfeltételei

Az MNASZ sportbírója az a magyar állampolgár lehet:

- akinek életkora 18-70 év közé esik.
- az MNASZ bírói, közreműködői tanfolyamát eredményesen elvégezte, és a vizsgabizottság előtt érvényes vizsgát tett,
- érvényes azonosító kártyával rendelkezik, melyhez az éves továbbképzési díjat befizette.
- A 70. életévüket betöltött sporttársak csak a Kollégium vezetősége által egyedi elbírálás alapján és jóváhagyott módon bírászkodhatnak.

Más sportágakhoz történő kapcsolódás érdekében elsőként a Kollégium kiállítja a „Játékvezetői versenybírói igazolványt”, akik ilyennel már rendelkeznek, azok részére a kollégium bejegyzi az autósportban történő regisztrációt, mely azonban csak a sporttárs azonosítására szolgál. MNASZ sportbírói tevékenységet a tárgyévben csak

érvényes azonosító kártya birtokában szabad végezni az MNASZ versenynaptárában szereplő versenyeken. Tárgyévi azonosító kártyát az a sportbíró kaphat, aki az éves regisztráción jelentkezett, legalább egy szakág éves továbbképzésén részt vett és a megelőző évben legalább egy eseményen sportbíróként közreműködött. Egy, vagy több évet kihagyó sporttársak csak a Kollégium vezetősége által tartott különbözeti vizsga letétele után kaphatnak azonosító kártyát. Sportbírók az MNASZ által tiltott versenyen bíróként nem vehetnek részt.

A sportbírónak a rendezvényeken magánál kell hordania a tárgyévre érvényesített azonosító kártyáját, melyet a rendezvény ideje alatt, jól látható helyen viselnie kell. Más nemzet ASN-je által kiadott érvényes bírói igazolvánnyal (licenccel) rendelkező külföldi állampolgárságú személy hazai versenyekre beosztható, amennyiben ezen kódexben és a magyar sportszabályokban foglaltakat tudomásul veszi és ezek alapján jár el.

A beosztás feltétele továbbá az idegen ASN hozzájárulása ahhoz, hogy az érintett az adott versenyen sportbírói tevékenységet végezhesen.

II. Versenyrendezési előírások bírói szempontból

Az egyes versenyek lebonyolítására az MNASZ engedélyét és jóváhagyását az adott szakág vezetője adja meg.

2.1 ENGEDÉLYEZTETÉS

A rendezőnek az egyes versenyekre szóló versenykiírást az MNASZ szabálykönyvének, és az adott versenyág éves alap-versenykiírásának figyelembevételével kell elkészítenie.

A versenykiírást az alábbi dokumentumokkal együtt az MNASZ Bírói Kollégiumának a verseny előtt 30 nappal meg kell küldeni:

- pályalicenc vagy pályarajz,
- sportbírói igény - funkciók szerinti bontásban, az adott évre szóló, a Kollégiummal egyeztet vezetőbírói javaslattal.
- előzetes biztonsági és sportbírói terv

A rendezvény valamennyi sportszakmai dokumentációját a rendező őrzi meg, legalább az adott évre vonatkozó hivatalos éves eredménylista jóváhagyásának időpontjáig. Az archiválás elvégzése érdekében a versenyt követően a versenyigazgató a rendezővel közösen állítja össze a megőrzendő anyagot.

2.2 BÍRÓIGÉNYLÉS

A bíróigénylésnek pontosan tartalmaznia kell - a megfelelő versenyágankénti alaplétszám és a pályalicenc figyelembe vételével - az igényelt bírók létszámát és a funkciókat, amelyre alkalmazni kívánják.

A sportbírói igényléssel egyidejűleg a rendezőnek közölnie kell a bírói költségtérítések fizetésének helyét és idejét. A kifizetésnek az esemény végét követő hat naptári napon belül meg kell történnie.

Amennyiben a rendező biztosít - minősített - sportbírókat a versenyre, úgy azt a bíróigényen fel kell tüntetni, a következő módon:

- a beosztani kívánt bíró neve,
- igazolvány száma
- funkció, amelyre beosztani kívánják.

Bíróigénylés hiányában a vezetőbírónak jogában áll a rendezvényt megelőző 14. naptól kezdve a Szövetség szabályait figyelembe véve saját hatáskörben a bírói beosztást elkészíteni.

2.3 SPORTBÍRÓK KÖLTSÉGTÉRÍTÉSE

A sportbírók munkájukat társadalmi megbízatásként végzik. A sportbírói tevékenység végzéséért időalapú költségtérítést kell fizetni.

A sportbírói tevékenység összesítését és igazolását a versenyigazgató, vagy az általa megbízott személy készíti el. Az elszámolást és az előírt nyomtatványok alkalmazását a kifizető végzi az érvényes sportbírói költségtérítés mértékének megfelelően (valamint az érvényben lévő egyéb kifizetési szabályok szerint, pl. a gépkocsi használat).

A sportbírói tevékenység igazolását a versenyigazgatónak - amennyiben megbízott személy készítette, a készítőnek is - alá kell írnia.

A sportbírói költségtérítés mértékét az MNASZ díjtáblázata tartalmazza.

A sportbírói költségtérítés óradíja egységes, minden sportbíróként működő személyt a teljesített megkezdett órák után megillet.

A versenyigazgató (vezetőbíró) 150 % pótdíjra jogosult, a részlegvezetőket 100 %, az irányító sportbírókat 50 % pótdíj illeti meg.

Gyakorló bírók, vagy közreműködők az alapidíj 80 %-át kaphatják.

A kisegítő bírók, vagy egyéb közreműködők az alapidíj 75 %-át kaphatják.

A rendező kötelessége a sportbírók részére a rendezvény helyszínére, illetve a működési helyükre történő eljutás biztosítása.

Ez történhet a bírók saját járműveinek igénybe vételével, - km költségtérítés mellett - vagy csoportos szállítóeszközzel, melyet a rendező biztosít.

Olyan versenyeken, ahol a sportbírók szétszórtnan, kisebb csoportokban működnek (pl. rallye) a csoportos kiszállítás nem megengedett, itt működési helyszínenként legalább egy, de 3 főnként egy - egy személyszállításra alkalmas jármű helyszínre jutását biztosítani kell.

Egy helyszínhez kötött eseményen (pl: pályaversenyek) utazási költségtérítés legalább 3 főnként egy gépkocsi részére jár. Ennél kevesebb fő együtt utazása esetén a teljes díj arányos részét (pl: 66, 33 %-át) kell elszámolni.

Fentiektől függetlenül önálló gépkocsi költségtérítésre jogosult a versenyigazgató, továbbá minden olyan tisztségviselő, akinek a verseny lebonyolítása során a gépkocsi igénybe vételére folyamatosan szüksége van.

A gépkocsi vezetője részére az oda- és visszaútra a teljes megtett táv figyelembe vételével 100 km feletti igénybe vétel esetén megkezdett 100 km-ként egy óra alapidíjat kell elszámolni

Az utazási költségtérítés km-enkénti mértéke a mindenkori MNASZ szabályokkal egyező.

2.4 SZÁLLÁS

Abban az esetben, ha a verseny helye legkorábban reggel 6 órai indulás esetén az első hivatalos esemény megkezdését megelőző egy óra időpontra nem közelíthető meg, akkor a rendező köteles a sportbírók részére szállást biztosítani.

Két vagy több napos verseny esetén a gazdaságosság és a fenti előírás figyelembe vétele mellett kell a rendezőnek a sportbírók elhelyezését megállapítani.

Szállás biztosítása esetén a rendezőnek a sportbírói igényben tájékoztatást kell adnia az elhelyezés körülményeiről, (szobák száma, fekvőhelyek száma, komfortosság stb.) valamint a szállás helyéről és elfoglalási lehetőségéről.

2.5 ELMARADT RENDEZVÉNY

Abban az esetben, ha egy rendezvény elmarad, de a sportbírók megjelentek a számukra megadott időben és módon a verseny helyszínén, úgy a rendező köteles 3 óra alap bírói költségtérítési díjat kifizetni, valamint az utazási költséget a szabályoknak megfelelően téríteni.

Amennyiben a rendezvény felügyelői, vezetőbírói döntésre, rendezői hibára, vagy egyéb körülményre (pl. időjárás) való tekintettel megszakad, úgy a 2.3. pontban meghatározott kifizetési kötelezettség időarányos része terheli a rendezőt.

2.6 TÁRGYI FELTÉTELEK

Az egyes rendezvényekre a szakágak által kiadott alap-versenykiírásnak és a szabálykönyvnek a megfelelő rendezvényre vonatkozó előírásai szerint a tárgyi feltételeket a rendezőnek kell biztosítani (pl. kordonszalagok, asztal, szék, zászlók, nyomtatványok, stb.). A bírók ezek biztosítására nem kötelezhetők, de segítséget nyújthatnak.

Verseny közben a pályának és az egyéb feltételeknek a versenyzésre alkalmas állapotra történő visszaállításában a bírónak, a rendezők részére segítséget kell nyújtaniuk.

2.7 TEVÉKENYSÉGGEL ELTÖLTÖTT IDŐ

A bírónak általában a tényleges tevékenység megkezdése előtt minimum egy órával kell a helyszínen jelentkezniük.

Az egyes rendezvényeket úgy kell megtervezni, hogy a bírói foglalkoztatás a 12 egybefüggő órát ne haladja meg. Az oda- és visszaúttal együtt 16 óránál tovább a közreműködőket igénybe venni nem szabad. Kivétel ez alól a vis major esete.

A 2.3 - 2.7 pontokban foglaltaktól eltérni csak abban az esetben lehet, ha a rendező azt a rendezvény sportbírói igényével egyidejűleg közli és az eltéréssel az érintettek egyetértenek, és azt tudomásul vették. A rendező és a sportbírók közötti valamennyi információ áramlásért a versenyigazgató felel.

III. A bírói működés

3.1 ÁLTALÁNOS SZABÁLYOZÁS

Az MNASZ sportbírója az autósport versenyek szabályos és sportszerű lebonyolításának letéteményese.

Ezért a sportbíró a rendezvény teljes időtartama alatt köteles úgy viselkedni, hogy tetteivel és fellépésével minden esetben a nyugodt, következetes, korrekt szabályszerűséget jelezze, biztosítsa.

A sportbíró alapvető feladata a sport szakszerű szolgálata, ezért minden ténykedését, magatartását ez jellemezze.

A sportbíró tevékenységének időtartama alatt szeszszesített nem fogyaszthat, annak hatása alatt nem állhat!

Tevékenységben korlátozó hatású betegségben szenvedő, vagy ilyen gyógyszer hatása alatt álló sportbíró erről a tényről részlegvezetőjét tájékoztatni köteles, aki ilyenkor a bírót a tevékenysége alól felmentheti.

A sportbíró öltözéke minden esetben feleljen meg a rendezvény rangjának. Ruházatát úgy válassza meg, hogy az a rendezvényen betöltött feladathoz alkalmas legyen, úgy időjárási, mint környezeti szempontból. Fürdőruhában vagy hiányos öltözékben sportbírói tevékenységet végezni TILOS !

A rendezvény megkezdését megelőzően az egyes szakterületek vezetői (reszort-felelősök) kötelesek a bírók alkalmasságát ellenőrizni, valamint a hozzájuk beosztott bírókat tájékoztatni konkrét feladatukról.

A sportbíró működési ideje alatt csak az őt irányító vezetőknek, illetve a vezetőbírónak tartozik felelősséggel, csak tőle kaphat utasítást. Minden jelentési kötelezettségét a részort-vezetője felé kell megtennie.

A rendezvény teljes ideje alatt a bíró köteles a beosztásának megfelelően tevékenykedni.

Szabálytalanságra a bíró nem adhat engedélyt a versenyzőnek, az így adott engedély érvénytelen.

A bírók működésének kontrollálásaként a versenyt követően minden beosztott sportbíró személyenkénti minősítésre kerül az alábbiak szerint:

„K” - kiemelkedő, amennyiben a sporttárs beosztásának megfelelő munkáján túl kiemelkedő tevékenységet végzett,

„M” - megfelelő, amennyiben a sporttárs a tevékenységét a szabályokban előírt módon, rendben végezte,

„NM” - nem megfelelő, amennyiben a bíró feladatát nem látta el szabályszerűen.

A minősítést az egyes versenyeken közreműködő bírók teljes listáján a versenyigazgató végzi. Az így elkészült lista kizárólag a bírói kollégium belső használatú anyaga. Az „NM” minősítést kapott sporttársakat minden esetben a sportbírói etikai bizottság hallgatja meg. A bizottság visszatérő, vagy súlyosabb esetben a fegyelmi felelősségre vonatkozó előírásokat alkalmazza.

3.2 TISZTSÉGVISELŐK ÉS FELADATAIK

A bíróküldés a versenyigazgató személyének kijelölésén keresztül valósul meg.

Az egyes versenyek versenyigazgatóit a rendező az illetékes szakággal egyeztetve a mindenkor Szabálykönyv alapján kéri fel.

E feladat gyakorlása érdekében az egyes versenyek engedélyezését megelőzően az engedélyezőnek a Bírói Kollégium vezetőjével a versenyigazgató személyét illetően konzultálni kell.

A rendezvény további sportbíróit a takarékosági és alkalmassági szempontokat figyelembe véve, a versenyigazgató választja ki. Minden esetben alkalmazkodnia kell a bírói igényben közöltekhez, feltéve, hogy a beosztani kívánt bírók a funkció betöltésére alkalmasak.

3.2.1 A VERSENYIGAZGATÓ KÖTELESSÉGEI

A versenyigazgató segítőkre támaszkodhat, távolléte idejére ideiglenesen helyettesít jelölhet ki.

Amennyiben a rendezvény több versenyt ölel fel, mindegyik számára külön meg kell nevezni a versenyigazgatót.

A versenyigazgató felelős a rendezvény hivatalos programnak megfelelő, szabályos lebonyolításáért.

Feladatai a következők:

- köteles a rendezvényt megelőző legalább 30. naptól kezdve a rendezővel a kapcsolatot tartani és folyamatosan meggyőződni arról, hogy az előkészítés során a sport-szakmai előírások betartásra kerülnek, illetve a szükséges hatósági engedélyek rendelkezésre állnak, ennek keretében a rendezővel közösen véglegesíti és aláírja a sportbírói és biztonsági tervet,
- együttműködve a polgári és nem polgári rendfenntartókkal, akiket a hatóságok előírtak, biztosítani a versenypálya területén a rendet és biztonságot,

- meggyőződni arról, hogy valamennyi sportbíró és eszköze a helyén van (hiány esetén a sportszabályoknak megfelelően dönt a rendezvény folytathatóságát illetően),
- meggyőződni arról, hogy valamennyi sportbírói tevékenységhez a szükséges minősítéssel és igazolvánnyal rendelkezik,
- ellenőrizni és ellenőriztetni a versenyzőket és azok járműveit, megakadályozni, hogy a kizárt, felfüggesztett, vagy eltiltott nevező, versenyző, vagy versenygép olyan versenyen részt vegyen, melyre nincs minősítése, illetve engedélye,
- meggyőződni arról, hogy valamennyi jármű és résztvevő, a programnak megfelelő, megkülönböztető jelzésekkel (rajtszámokkal) legyen ellátva,
- meggyőződni arról, hogy a versenygépeket a benevezett versenyzők vezetik és a versenygépeket megfelelően sorolták-e be,
- a versenygépeket a rajtvonalig felvezetni, ezeket az előírt sorrendben felállítani, megadni az indítási engedélyt, vagy szükség esetén megadni az indítási jelet,
- a szabályokban lefektetett módon koordinálni a technikai ellenőrök munkáját,
- a sportfelügyelőnek a programváltozásokról javaslatot terjeszteni elő, valamint jelenteni a résztvevők által elkövetett szabálytalanságokat, hibákat, illetve az általuk benyújtott óvásokat,
- átvenni a fellebbezéseket és óvásokat, és azokat haladéktalanul továbbítani a sportfelügyelőkhöz. A döntésekről az érdekelteket értesíteni,
- összegyűjteni az időmérők, a technikai és gépátvevő sportbírók, a pályabírók jegyzőkönyveit, jelentéseit, valamint a végeredmény kiértékeléshez szükséges valamennyi adatot, minden hivatalosan kiadott információt aláírásával igazolni,
- a sportszabályokban előírt eredményeket, hivatalos közleményeket jóváhagyás végett a sportfelügyelők elé terjeszteni,
- mindent előkészíteni, ami a zárójelentés összeállításához szükséges, a rendezővel közösen gondoskodni arról, hogy a sportesemény valamennyi dokumentuma archiválásra kész állapotba kerüljön,
- az eseményről versenyigazgatói jelentést, valamint teljes sportbírói listát készíteni és azt a Bírói Kollégium részére továbbítani; a jelentésből egy példányt a szakágvezető kap,
- minden, a Szabálykönyvben a megfelelő sportrendezvényekre az itt felsorolt általános szabályokon túl előírt, további feladat végrehajtása.

Az egyes versenyek funkcionáriusait, illetve minimális bírói létszámát a szakágak éves alap-versenykiírásainak kell tartalmaznia.

A kollégium a szakágak minimális bírói létszámainak összeállításában közreműködik.

3.2.2 TÖBB BÍRÓT IRÁNYÍTÓ VEZETŐK FELADATAI

- Feladatuk, hogy az adott területre beosztott bírók tevékenységét közvetlenül irányítsák és ellenőrizzék,
- a beosztott bírók munkájáról, tevékenységéről a vezetőbírókat tájékoztassák,
- az adott versenyre vonatkozó biztonsági tervben név szerint szerepelnek

3.2.2 A.) RÉSZLEGVEZETŐK

- a szakágak sajátosságainak megfelelően nagyobb sportbírói szervezeti egységek munkáját önállóan szervezi, a tevékenységek végzését előkészíti, a területet önállóan, felelősséggel vezeti,
- beosztásában kizárólag a versenyigazgató irányítása alatt áll,
- munkájukat az egyes szakági előírásoknak megfelelően csak külön az adott feladatra vonatkozó speciális képzés elvégzése után végezhetik,

- nevük a megfelelő szakképzés elvégzése után a Bírói Kollégium által közölt listán szerepel

3.2.2 B.) IRÁNYÍTÓ SPORTBÍRÓK

- mindazok, akik tevékenységük során legalább 4 beosztott sportbíró munkáját irányítják, vagy a versenykiírásban egy terület felelős irányítójaként név szerint szerepelnek,
- beosztásukban közvetlenül az illetékes részlegvezetők irányítása alatt állnak,

3.2.3 AZ IDŐMÉRŐK, ÉRTÉKELŐK FELADATAI

- A verseny kezdete előtt általában egy órával jelentkezniük kell vezetőjüknel, aki a számukra szükséges útmutatásokat megadja,
- megadják az indítási jelet, ha a verseny vezetőjétől erre megbízásuk van,
- az időméréshez csak az ASN által engedélyezett, időmérő eszközt szabad alkalmazniuk,
- valamennyi versenyzőnek az adott pálya, vagy pályaszakasz teljesítéséhez felhasznált idejét kell mérniük,
- az értékelési programokat, dokumentumokat, valamint az időmérő jegyzőkönyvet saját felelősségükre kell vezetniük, illetve összeállítaniuk, és valamennyi szükséges kiegészítéssel ellátva - a versenyigazgatónak, rekordkísérlet esetén közvetlenül az ASN-nek - megküldeni,
- az eredeti időmérő jegyzőkönyveket a versenyigazgatónak adják át,
- az időket és az eredményeket csak a sportfelügyelőkkel vagy a versenyigazgatóval, illetve közvetlen vezetőjükkel közölhetik, hacsak más utasítást nem kaptak,
- munkájukat az értékelésvezető, vagy az időmérők vezetőjének irányítása alatt végzik, aki az általuk kiadott adatokat aláírásával igazolja
- kötelesek az értékelés során az adott szakági előírásoknak megfelelő eredménylistákat készíteni és azt a versenyigazgatónak továbbítani
- munkájukat az egyes szakági előírásoknak megfelelően csak külön az adott feladatra vonatkozó speciális képzés elvégzése után végezhetik, (nevük a megfelelő szakképzés elvégzése után a Bírói Kollégium által közölt listán szerepel)

3.2.4 AZ ADMINISZTRATÍV ÁTVEVŐK KÖTELESSÉGEI

- feladatukat képezi a versenyzők és vezetők okmányaira (jogosítványok, versenyvezetői igazolványok, biztosítási okmányok, stb.) vonatkozó ellenőrzések elvégzése,
- tevékenységük eredményét csak a verseny vezetőbírójának adhatják meg minden közvetítő kizárásával,
- saját felelősségükre elkészítik a jegyzőkönyvet, és aláírva a vezetőbírónak továbbítják.
- Az adminisztratív átvevők irányítására külön részlegvezető bízható meg, vagy erre a feladatra a verseny titkára is kijelölhető.

3.2.5 A DEPÓ (BOX) SPORTBÍRÓK FELADATAI

Feladatuk, hogy ellenőrizzenek a depóban (boxokban) minden olyan tevékenységet, amelynek a versenygépeknek verseny alatti ellátásához tartoznak, valamint felügyelnek a versenykiírás rendelkezéseinek betartására.

Munkájukat a depó (box) vezető irányítása alatt végzik, vagy közvetlenül a verseny vezetőbírója alá vannak rendelve. Azonnal kötelesek jelenteni bármely versenyző, szak-vezető, szerelő vétségét.

Minden verseny végén munkájukról szóban vagy írásban, a kapott utasítás szerint be kell számolniuk.

3.2.6 A PÁLYABÍRÓK ÉS JELZÉSADÓK FELADATAI

Kötelesek a pályaszakasz részükre kijelölt helyén tartózkodni, amelyet a verseny vezetőbírója vagy a rendezőbizottság a verseny vezetőbírójának jóváhagyásával jelölt ki. A rendezvény kezdetétől valamennyien a pályabírók vezetője alá tartoznak, és ezeknek azonnal, minden rendelkezésére álló eszközzel (távbeszélő, rádió, jel, futár stb.) valamennyi balesetet vagy fontos és rendkívüli eseményt jelenteniük kell, amely az ellenőrzésük alá tartozó pályaszakaszon bekövetkezett.

A jelzésadók a jelzőzászlókkal adandó jelzésadással vannak megbízva. A jelzésadói tevékenységet a pályabírók is elláthatják.

A zászlókezelőknek, vagyis jelzésadóknak a pálya mentén úgy kell elhelyezkedniük, hogy a versenyzők őket akkor is jól láthassák, ha zászlókkal nem jeleznek, mert ez jelenti a versenyzők számára azt a biztonságérzetet, hogy a pálya teljes hosszában kellő ellenőrzés alatt áll.

(Célszerű a zászlókezelőket a ruházatukon viselhető, nagyméretű, feltűnő jelzéssel ellátni.)

A pályabírók minden verseny végén az általuk észlelt eseményekről írásbeli tájékoztatást adnak a pályabírók vezetőjének.

A verseny alatt, amennyiben a verseny vezetőbírójától más utasítást nem kapnak, a pályabírók az ellenőrzési pontjaikon áthaladó versenyzők sorrendjét rögzítik, mégpedig körpályás versenyen körönként.

Ezt a dokumentumot a verseny végén a verseny vezetőbírójának átadják.

3.2.7 EGYÉB BÍRÓI FELADATOK

Rajtbírók

A rendezőbizottság az indítás ellenőrzéséhez egy vagy több sportbíró is alkalmazhat. Ezek a sportbírók a verseny vezetőbírójának azonnal írásban jelenteni kötelesek az általuk megállapított hibás rajtot.

Célbírók

Megállapítják a befutók célvonalon való áthaladásának sorrendjét, szükség esetén a versenyzők részére a befutást (leintéssel) jelzik.

Ténybírók

Olyan versenyeken, ahol el kell dönteni, hogy a versenyző érintett vagy áthaladt egy meghatározott vonalon vagy versenykiírásban rögzített hasonló jellegű feltételek végrehajtásának megállapítására - egy vagy több ilyen tény megállapítására - ténybírókat kell kijelölni.

Ellenőrző bírók

Külön ellenőrző bírókat lehet kijelölni a versenyzőknek a versenypályán történő szabályos magatartásának ellenőrzésére vonatkozóan. Ezen bírók közvetlenül a versenyigazgató hatáskörébe tartoznak, jelentéseiket közvetlenül a versenyigazgatónak tartoznak megtenni, aki a jelentéseket a Felügyelő Testület felé továbbítja. Szakági előírás szerint ezen bírók külön listáról kerülnek kiválasztásra.

Rajter

A rendezvénynek megfelelő indítási szabályok szerint a versenyzők részére a rajtjelet adja meg.

Körmutató, körszámlálók

Körpályás versenyeken a rajttól és az első versenyzőtől kezdődően, a hátralévő körök számát mutatja.

A körszámlálók a verseny rajtjától kezdődően folyamatosan regisztrálják a rajtvonalon áthaladó versenyzők rajtszámát és az áthaladás sorrendjét.

Felállási helyük: a rajtvonal.

Előnyszámítók kötelességei

Az előnyszámítóknak (handicap számítók) a nevezés lezárása után az előnyöket a kiírás rendelkezései szerint meg kell határozni. Nem szabad megfeledkezniük arról, hogy az előnyt egy előző verseny eredménye alapján esetleg meg kell változtatni és ezt az előnyt kell megadni.

Kisegítő bírók, egyéb közreműködők

Nem önálló bírói feladatokra, vagy rendezői teendők kíségetésére egyéb közreműködők is kinevezhetők, akik gyakorló bírók is lehetnek.

Minden bíróhoz segítő is kijelölhető, aki a bírónak munkájában segít, vagy szükség esetén ideiglenesen helyettesíti őket. A végleges bírói döntést, vagy megállapítást

3.2.8 KÖZREMŰKÖDŐK

Az alapkiírásban meghatározott, nem OB futamokon a pályalicenben meghatározott bírói feladatokra közreműködők is kinevezhetők.

Minden bíróhoz segítő is kijelölhető, aki a bírónak munkájában segít, vagy szükség esetén ideiglenesen helyettesíti őket. A végleges bírói döntést, vagy megállapítást csak a bírók hozhatnak. A segítő nem minősül bírónak.

3.2.9 TECHNIKAI ELLENŐRÖK

A technikai ellenőrök nyilvántartását, működési szabályaik meghatározását, versenyekre történő kijelölésüket a Technikai Bizottság végzi külön szabályzat szerint.

3.2.10 A BÍRÓI TÉNYKEDÉSSEL ÖSSZEFÜGGŐ FELADATOK

Filmkamerák, fényképezőgépek

A bírói döntések megkönnyítésére fényképezőgép, vagy egyéb készülék alkalmazása csak akkor megengedett, ha a készülék a verseny rendezőségének hivatalos ellenőrzése alatt áll. Egyéb filmező vagy fényképező készülékkel, vagy hasonlókkal készített felvételeket nem lehet figyelembe venni.

Amennyiben a fent nevezett készüléket hivatalosan használják, a bírók csak így nyert felvételek kiértékelése után hozhatják meg döntéseiket.

Óvások

A célbírók és ténybírók olyan jelentése ellen, amelyet a beosztásukban hoztak, nincs helye óvásnak.

Az ezek alapján hozott döntéseknél figyelembe kell venni olyan egyéb eseményeket is, amelyek a verseny alatt a pálya bármely pontján történtek.

Ugyancsak nincs helye óvásnak az időmérés ellen.

Tévedések

Ha egy bíró úgy véli, hogy tévedett, helyesbítési javaslatát a vezetőbírónak terjeszti elő.

Mérlegelendő körülmények

A versenykiírásnak tartalmaznia kell azt, hogy az ellenőrző bírók milyen körülményeket kötelesek figyelembe venni jelentésük megtételénél. Ezeket az ellenőrző bírókat a hivatalos programban név szerint fel kell sorolni.

Jegyzőkönyvek

Minden bírónak a saját tevékenységéről folyamatosan jegyzőkönyvet kell készíteni, és azt reszortfelelős vezetőjének át kell adni. A jegyzőkönyvnek tartalmaznia kell minden olyan lényeges részletet (idő, hely, esemény és körülményei, szükség szerint rajz, ábra), amely alapján megalapozott sportszakmai döntés hozható.

3.2.11 GYORSASÁGI ÉS SPECIÁL SZAKASZOK VEZETŐBÍRÓJÁNAK KÖTELESSÉGEI

- tartózkodási helye a rajthely,
- személyesen felel az adott szakaszon a verseny, sportszerű és biztonságos lebonyolításáért,
- eligazítja a szakasz hozzá beosztott személyzetét,
- ellenőrzi a hírcapcsolat és a mentő gépkocsik meglétét, elhelyezkedését,
- ellenőrzi a pályát, felállítja a pályabiztosító aktívákat,
- ellenőrzi a rajt, cél és stop állomás biztonságos települését, a jelzőtáblák szabály-szerű elhelyezését,
- az időterv függvényében a pályát zárja-nyitja,
- biztosítja az illetékeseknek a pályára hajtás lehetőségét,
- a verseny végén engedélyt ad az állomások zárására,
- összegyűjti a szakasz rajt, cél és stop helyeinek időmérő lapjait, jegyzőkönyveit (záró kocs hiányában gondoskodik a kijelölt helyre juttatásukról),
- jelentést készít a verseny lefutásáról, értékeli a sportbírók munkáját.
- munkáját az egyes szakági előírásoknak megfelelően csak külön az adott feladatra vonatkozó speciális képzés elvégzése után végezheti, (a nevek a megfelelő szakképzés elvégzése után a Bírói Kollégium által közölt listán szerepelnek)

3.3. TEVÉKENYSÉGEK A VERSENYPÁLYÁKON

a) Pályabejárás

A pályabejárás, a pályalicenc kiadás szabályait az egyes szakágak határozzák meg. A bíróknak, de különösen a versenyigazgatónak ezen szabályokat különös figyelemmel kell betartani.

b) Nem körpályás versenyek gyorsasági és speciál szakaszainak zárása és nyitása

Pályazárás

A verseny lebonyolításának egyik legfontosabb feltétele, hogy az indítási jel megadása előtt a szakasz vezetőbírója meggyőződjön a következőkről:

- a pálya minden akadálytól mentes,
- a pályabírók és egyéb szükséges sportbírók, a biztonsági erők a helyükön vannak,
- minden be- és kivezető út le van zárva.

Ezen szabályok betartásának érdekében ún. záró kocsi halad végig a pályán. A záró kocsi végighaladása során a következőkre kell szigorúan ügyelni:

Záró kocsi nem előzhet, és nem hagyhat maga mögött egyetlen pályán lévő járművet sem (a szabály alól még a rendőri járőrök sem lehet kivétel, mely a rendőrök elhelyezkedését ellenőrzi).

Pályanyitás

A vezetőbíró vagy megbízottja a rajttól a cél felé haladva, megkülönböztető jelzéseit használó gépkocsival és kitarított zöld zászlóval végzi a pálya nyitását. A pályán mindennemű mozgás csak ezután kezdődhet.

3.4 RALLYE VERSENYEK SPORTBÍRÓI ZÁRÓ KOCSIJA

A kocsiban utazó sportbíró kötelességei (vezető sportbíró vagy személyes megbízottja):

- a verseny mezőnye előtt általában egy órával a sportbírói záró kocsival végighalad az útvonalon, ellenőrzi az egyes állomások szabályszerű felállítását,
- ellenőrzi, hogy a felállítási pontokon a sportbírók helyüket elfoglalták-e, és a magával vitt menetlevél mintát a megfelelő helyen velük igazoltatja,
- hivatalos órájához egyeztetni az állomások óráját (lehetőleg tartalék órákat is vigyen magával),
- kiosztja az esetlegesen utólagosan sokszorosított dokumentumokat (hivatalos rajtlista, végrehajtási utasítások, stb.),
- rendellenesség észlelése (hibás települési állomás, személy és eszköz hiány, stb) esetén intézkedik.

3.5 KÖRPÁLYÁS VERSENYEK VERSENYIRÁNYÍTÁSI HELYE

A versenyirányítási hely a verseny ellenőrzésének és irányításának központja. A versenyigazgatót, vagy vezetőbírókat és segítőit minden olyan berendezéssel el kell itt látni, melyek szükségesek ahhoz, hogy ezeket a feladataikat megfelelő körülmények között végezhesék. Tulajdonképpen ennek egy olyan hangszigetelt helyiségnek kell lenni, ahol csak az oda beosztott személyzet tartózkodhat.

3.5.1 A VERSENYIRÁNYÍTÁSI HELY MŰKÖDÉSE

A verseny bármely részének megkezdése előtt, illetve ha a pályát újra megnyitották, a versenyigazgató vagy az általa kijelölt személy feladata a pálya lezárása, biztosítva ezzel, hogy:

- a pálya mentes minden akadálytól,
- minden pályabíró és hivatalos személy, a mentőszolgálat személyzete és a felszerelések a megfelelő helyen tartózkodnak, illetve el vannak helyezve,
- minden a pályára be- és onnan kivezet út le van zárva.

Ennek biztosítása érdekében a piros zászlóval ellátott pályazáró autó tesz egy utolsó ellenőrző kört.

Az alábbi óvintézkedéseket kell betartani:

- a pályát lezáró autó soha nem előzhet meg, vagy hagyhat maga mögött a pályán közlekedő semmilyen más járművet,
- a pályazáró autóban ülő hivatalos személynek személyesen jelentést kell tennie útjáról a versenyigazgatónak,
- a verseny befejeződése után, vagy ha hosszabb szünet várható, a versenyigazgató vagy az általa kijelölt személy megnyitja a pályát úgy, hogy a zöld zászlóval ellátott pályanyitó autóval körbemegy a pályán jelezve ezzel, hogy a

szolgálati járművek bemehetnek a pályára, hogy felvegyék a személyzetet és azok felszerelését, és eltávolíthassák a meghibásodott autókat és a roncsokat.

A versenyigazgatónak ebben a pontban foglalt egyéb feladatai:

- ha erre szükség van, a pályabírók jelzése alapján engedélyt ad bármilyen mentőszolgálat alkalmazására a szolgálat vezetőjével egyetértésben,
- azoknak a jelzéseknek a használata, amelyeket kizárólag ő alkalmazhat,
- a pálya felügyelete szabad szemmel, amennyire lehet, illetve zárt rendszerű TV-n, ha ilyen van,
- gondoskodni arról, hogy valamennyi pályabírói jelentésről eseménynaplót vezessenek, hogy a megfelelő időben intézkedni lehessen.

Továbbá, mindenkor ő felelős azért, hogy a versenyt a Sportszabályokkal és a versenykiírással teljes összhangban bonyolítsák le.

3.5.2 PÁLYAELENŐRZÉSI POSZTOK

A pályának és közvetlen környezetének felügyelete pályaellenőri posztok segítségével történik. Ezeknek a pálya mellett lévő posztoknak legegyszerűbb formájukban is megfelelő méretű, rögzített területnek kell lenni, amely mind a személyzetnek, mind a felszerelésnek védelmet nyújt a versenyautókkal és az időjárással szemben.

Számuk és helyük

Ezeket minden pálya esetén külön határozzák meg, a pálya adatainak, jellemzőinek megfelelően a következők figyelembe vételével:

- a pálya egyetlen pontja sem lehet be nem látható,
- minden posztnak látnia kell az előtte és után lévőket, kapcsolattartás céljából, vagy további személyeket kell alkalmazni kiegészítő posztok létrehozásával, hogy ennek a feltételnek eleget tegyenek,
- az egymást követő posztok (a kiegészítő posztokat figyelmen kívül hagyva) közötti távolság nem haladhatja meg az 500 m-t,
- minden posztnak közvetlen kommunikációs kapcsolatban kell lennie a versenyirányítással,
- minden posztot meg kell jelölni egy számmal ellátott táblával (a számozás a rajtvonal utáni első posztnál kezdődik), amelyet a pályáról jól lehet látni.

Az MNASZ-t értesíteni kell, ha bármilyen módosítás történik a posztok számát vagy helyét illetően.

Védelmük

A posztot úgy kell elhelyezni, hogy személyzetének csak valamely váratlan esemény miatt kelljen védelem nélkül dolgozni.

Ideális esetben a posztoknak ugyanolyan védelmet kell nyújtani, mint a nézőközönségnek.

Ha ez nem valósítható meg a pályától való távolság, a rossz beláthatóság vagy egyéb akadályok miatt, a pályabírók számára olyan elfogadható minimális védelmet kell nyújtani, amelyet az adott verseny biztonsági követelménye ír elő.

A poszt személyzete több tagjának egy további védelmi vonal mögött kell lenni, különösen a pálya veszélyes pontjain.

Felszerelésük

Minden posztra biztosítani kell az alábbiakat:

- telefont (szabadtéri típust, ha a szabadban kell használni), amely összeköti a posztot a versenyirányítási helyiséggel, rádió adó-vevő is használható, de kizárólagos kapcsolattartásra nem ajánlatos,
- a poszton lévő pályabírók részére az adott versenyágra előírt zászlókészletet,
- olyan edényt, amely kalcium karbonátot vagy más, hasonló súlyú, olajat felszívó anyagot tartalmaz,
- 2 erős seprűt és lapátot,
- hordozható tűzoltó készüléket és kiegészítő felszerelést.

Személyzetük

Minden posztért a posztvezetője, illetve helyettese felelős, akiket egy speciális vizsgán alkalmasnak találtak tisztségük betöltésére. Rendelkezésükre áll legalább három másik személy, akik alapkiképzést kaptak a pályaellenőri feladatokból. A posztfőnöknek vagy helyettesének kapcsolatot kell tartania a versenyirányítási hellyel.

Ajánlott, hogy a személyzet tagjai közül legalább egy szakszerű elsősegélyt tudjon nyújtani.

A verseny végén a személyzet nem hagyhatja el a posztot mindaddig, amíg a pályanyitó autó el nem haladt előttük.

Feladatok (mindegyik poszt)

- jeladással figyelmezteti a versenyzőket minden olyan veszélyre, vagy nehézségre, amelyeket azok nem láthatnak előre,
- azonnal jelentést tesz a versenyirányításnak minden olyan eseményről, amely a pályának az ő hatáskörébe tartozó szakaszán történt és javasolja a mentőszolgálat aktivizálását, amennyiben szükséges,
- biztosítja, hogy a versenysport szempontból szabályszerűen zajlik, s jelent a versenyirányításnak mindennemű sportszerűtlen vagy veszélyes magatartást, különös tekintettel az „L” függelékre, a magatartáskódra,
- a pályának a rá eső szakaszát tisztán és akadálytól mentesen tartja, megkísérli a kifolyt olaj eltávolítását abszorbens anyag, söprűk és lapátok segítségével,
- verseny közben a pályán csak a vezetőbíró engedélyével mozoghat.

3.6 FŐELLENŐRZÉSI PONTOK

Főellenőrzési pontként kezelendő a rajt, a cél, valamint olyan pályaellenőrző helyek, amelyek valamilyen szempontból kiemelten kezelendők, a versenyútvonalától eltérő ki- és behajtási helyszínek. Főellenőrzési pont létesíthető a veszélyes pályaszakaszoknál is.

Ezeknek a főellenőrzési pontoknak beszélő kapcsolatban kell állniuk a rendezőség által a rajt közelében felállított hírközponttal, ahol a verseny vezetőbírája tartózkodik.

E főellenőrzési pontok és a hírközpont között üzembiztos telefon vagy rádió összeköttetésnek kell lennie. Ajánlott a kettős hírlánc kiépítése.

3.7 SPECIÁLIS ESETEK

3.7.1 ÁLLOMÁS TELEPÜLÉS

Rallye, terep-rallye versenyek időellenőrző állomásainak, illetve gyorsasági és speciál szakaszainak telepítését a rendező által kiadott rajz, vagy itiner alapján kell elvégezni.

Az állomásoknak eltérő utasítástól eltekintve az első versenyző várható érkezése előtt egy órával kell megkezdeniük működésüket.

A település helyességét a sportbírói záró kocsi személyzete ellenőrzi.

A telepített helyet az állomás személyzete vis major esetét kivéve, nem hagyhatja el, ideértendők a lehelyezett jelzőtáblák is. Ennek érdekében sem az állomás, sem annak táblái a verseny időtartama alatt eredeti helyükről nem mozdíthatók el. A vis major esetekben a szakági sportszabályok szerint kell eljárni, de az esetet jegyzőkönyvezni kell.

3.7.2 PARC FERMÉ

A Parc Fermé olyan zárt parkoló terület, amely úgy a versenyzők, mind a közönség elől el van zárva és az első jármű beállításától az utolsó versenygép kiállításáig tűzrendészeti és közbiztonsági szempontból megfelelő felügyelettel van ellátva.

A zárt parkoló területén kizárás terhe mellett tilos mindenféle javítás, kerékcseré, üzemanyag, olaj utántöltése, valamint a gépháztető felnyitása is. A verseny rajtja előtti parc fermében, annak vezetője engedélyezheti a sérült kerék cseréjét, de ez csak a sportbíró jelenlétében történhet. Ha a verseny szünetében zárt parkoló van, a verseny vezetősége a versenyzőt a közlekedésre veszélyes értékű karosszériasérülés javítására kötelezheti a zárt parkoló területén (sportbírói felügyelet mellett). A javításra fordított időt ebben az esetben útvonalkésésként kell kezelni. A versenyzők, miután a járművet a parc fermé kijelölt helyén elhelyezték kötelesek a parc fermé területét haladéktalanul elhagyni.

A versenygépet a kiírásban megadott időn belül kell a zárt parkolóban elhelyezni, továbbá a kiírásban megadott időben lehet onnan kihozni, a parc fermé vezetőjének vagy megbízottjának engedélyével.

A parc fermé területén idegen segítség igénybevétele tilos. Idegen segítségnek számít, ha a jármű nem a saját motorerejétől, illetve a versenyzők izomerejétől mozog.

A versenygép kihozatala a parc ferméből a versenyzők izomereje segítségével megengedett, de a kiírás szerint hibaponttal jár.

3.8 MAGATARTÁS A VERSENYPÁLYÁN

A versenyzők kötelesek a sportszabályok szerinti magatartást tanúsítani. A sportbírók kötelessége a versenyt megelőzően a vonatkozó sportszabályok tanulmányozása annak érdekében, hogy az esetleges szabálytalanságok tényét fel tudják ismerni, illetve jelenteni tudják. Külön kiemelten ismerniük kell az FIA "L": magatartás a versenypályán című fejezetének tartalmát.

JELENTÉSEK ADÁSA

Pályabírók, jelzésadók, ténybírók ilyen tevékenységükben döntést nem hozhatnak. Feladatuk, hogy a verseny vezetőségének olyan jelentést adjanak az észlelt eseményekről, amely alapján egyértelműen döntést lehet hozni.

IV. Sportbírók minősítése, nyilvántartása

Az MNASZ sportbíróinak azonosítására a "Játékvezetői versenybírói igazolvány", valamint az adott évre érvényes azonosító kártya szolgál.

Az azonosító kártyát a kollégium bocsátja ki. Az azonosító kártya tartalmazza a sportbíró fényképét, minősítését, a tárgyévre érvényes szakágak jegyzékét - amelyekben bírói tevékenységet folytathat - valamint egyéb azonosító adatokat.

Az MNASZ sportbírói vizsgának valamennyi szakágra ki kell terjednie. A vizsgának legalább egy 50 kérdéses tesztből kell állnia.

A sikeres vizsga feltétele a minimálisan 75 %-os helyes válaszarány.

A Kollégiumnak lehetősége van igény esetén egyes területeken csak egy szakág sportbírói tevékenységéből képzést folytatni. Az ilyen tanfolyamnak legalább 25 kérdéses teszttel kell záródnia, ahol a sikeres vizsga követelménye legalább 66 %-os helyes válaszarány. Az így kiképzett sporttársak az adott szakágra érvényes éves közreműködői igazolványt kapnak.

A tárgyévre új azonosító kártya kiadása, illetve a tárgyévre történő érvényesítés csak sikeresen elvégzett továbbképzés, és az MNASZ éves díjtételei között szereplő bírói továbbképzési díj befizetése esetén adható ki.

A közreműködői igazolvánnyal rendelkezők részére is kötelező az éves továbbképzés, díja azonban a mindenkor évi bírói továbbképzési díj 50 %-a.

A továbbképzést kizárólag a Kollégium vezetősége által megbízott személy végezheti, aki az oktatás megtörténtét név és igazolvány szám szerinti listával jegyzőkönyvben rögzíteni köteles.

A Szövetség által keretszerződésben meghatározott módon balesetbiztosításban a bírók, a gyakorló bírók és a közreműködők kötelezően részesülnek. A bírók által befizetendő éves továbbképzési díj tartalmazza a balesetbiztosításuk éves díjához történő hozzájárulás összegét is. A hozzájárulás mértékét az MNASZ évente körlevélben teszi közzé.

4.1

A sportbírók nyilvántartása külön minősítést nem tartalmaz. A sporttársak tevékenységét elismeréseként a Bírói Bizottság vezetősége nyilvántartja. (a bíró első sikeres vizsgájának évét, tevékenységének minősítését.) Egy évnél több megszakítás esetén a nyilvántartásban szereplő évet a Kollégium vezetősége a különbözeti vizsgát követően egyedileg határozza meg. Ez lehet a bíró eredeti, korábbi vizsgájának éve, vagy a különbözeti vizsga éve.

4.2

A szakágak alapkiírásaiban szereplő bírói helyekre Közreműködőket is lehet beosztani. A különálló igazolvánnyal rendelkező közreműködők képzését az egyéb bírókéval megegyező módon a Bírói kollégium vezetősége végzi az alábbi eltérésekkel:

- a közreműködők által fizetendő éves továbbképzési díj a balesetbiztosítási hozzájárulás és az azon felüli rész 20%-a. Díjazásuk az egyéb szabályok figyelembe vétele mellett az alapóradíj 80%-a,
- a közreműködőket kizárólag meghatározott szakágban történő tevékenységre képzik, képzésük időtartama általában 10 óra.
- a közreműködői igazolványon fel kell tüntetni, hogy a sporttárs mely szakágban jogosult tevékenységet végezni
- Közreműködő semmilyen vezető vagy irányító sportbírói tevékenységbe nem osztható be.

4.3

Az első sikeres vizsgájukon túljutott sporttársak gyakorló bírói minősítést kapnak. Szakági megkülönböztetés nélkül beosztásuk, tevékenységük a közreműködőkével azonos. A gyakorló bíró végleges bírói igazolványt csak a vizsgája évét követő két naptári éven belül kaphat, amennyiben valamely szakág vezetőbírója azt javasolja és a Kollégium vezetősége jóváhagyja. A két évet követően a gyakorló igazolványra való jogosultság megszűnik.

4.4 FEGYELMI FELELŐSSÉGRE VONÁS

Ha a sportbíró a munkája során fegyelmi vétséget követ el, a versenyigazgató ezt a jelentésben rögzíteni köteles. Az érintett sporttárral szemben első fokon az etikai és belső fegyelmi bizottság jár el, aki az alábbiak szerint dönthet:

- Az érintett sporttársat felmenti
- A sporttárs vétsége esetén a Kollégium az alábbi szankciókat alkalmazhatja:
  - figyelmeztetés,
  - az azonosító lap bevonása 3, 6, hónap időtartamra, vagy az adott év végéig.
- Súlyosabb vétség esetén az ügyet az MNASZ Fegyelmi Bizottsága felé jelenti, aki az érvényes sportszabályok szerint eljár az ügyben.

Egy adott rendezvényen a versenyigazgatónak jogában áll az adott versenyre vonatkozóan egy sportbíró tevékenységét időlegesen, vagy véglegesen felfüggeszteni. A munkáját ilyen módon befejező sportbíró csak a tényleges tevékenységi időre vonatkozóan kaphat díjazást. A felfüggesztésről a versenyigazgatónak az eseményről szóló jelentésében ki kell térnie. Minden ilyen esetet a jelentés alapján a kollégium vezetőségének az egyéb fegyelmi vétségekre vonatkozó szabályok szerint ki kell vizsgálnia.

Sportbírók fegyelmi felelősségre vonását az adott rendezvény versenyigazgatóján kívül a felügyelő testület, illetve a rendezőbizottság vezetője is kezdeményezheti a Bírói kollégium vezetőségéhez címzetten.

4.5 NYILVÁNTARTÁS

A tárgyévre érvényes azonosító kártyát csak az a sportbíró kaphat, aki a megelőző évben az MNASZ valamelyik versenyén sportbíróként tevékenykedett, az év eleji összeíráson bírói működési szándékát az adott évre bejelentette, valamint legalább egy szakág éves továbbképzésén eredményesen részt vett.

A Bírói Kollégium nyilvántartást vezetett a sportbírókról, melyet folyamatosan karban tart.

A területi sportbírói testületek külön nyilvántartást vezetnek saját szabályaik szerint a területükhöz tartozó sportbírókról.

A pontos nyilvántartás vezetése érdekében minden sportbírónak a személyi adataiban történt változásokat a Bírói Kollégiumnak 8 napon belül be kell jelentenie.

A sportbíró személyes dokumentumai:

- fekete játékvezetői igazolvány,
- azonosító lap az adott évre a Bírói Kollégium által érvényesítve, lepecsételve,
- a Bírói Kollégium által kibocsátott lepecsételt nyilvántartó lap a továbbképzések és versenyen való közreműködések igazolására.

4.6 VERSENYZŐI MINIMUMVIZSGÁK

A szakágak által versenyzői minimumvizsgára kötelezettek vizsgáztatását csak a Bírói Kollégium vezetősége által megbízott személyek végezhetik. A vizsgát megelőzően a kollégium legalább egy órás szabályismereti előadást tart. A vizsgák tematikáját úgy kell összeállítani, hogy a vizsgázó egy legalább 20 kérdéses teszt kitöltésével számot adhasson alapfokú versenyzői szempontú szabályismereteiből. A sikeres vizsga feltétele 75 %-os helyes válasz arány. A vizsgák rendjét minden év januárjának végéig Főtitkári körlevélben közzé kell tenni.

Jóváhagyta az MNASZ IB 1997. január 22-i ülése.

A módosításokat átvezetése az IB 1999. február 23-i, 2000. január 11-i, 2001. február 27-i és a 2002. január 8-i ülések határozatai alapján történt.